

НАСИЛЛЯ І МАС-МЕДІЙНИЙ КОНТЕНТ

У статті аналізується поняття "насилля" у мас-медійному контексті, що однозначно вказує на його позиціонування як категорії, протилежній "культурі миру".

Ключові слова: культура миру, насилля, аудіовізуалізація, мас-медіа, діалектика, динаміка, моніторинг.

Постіндустріальне сучасне суспільство створило ще один тип медіа-культури – аудіовізуальну. Цей особливий тип, маючи здатність формувати глобальне, планетарне, "зв'язав" людину павутиною єдиного інформаційного простору. Сучасні науковці вивели термінологічні поняття явища поширення їх назв "аудіовізуальна культура", "аудіовізуальні явища", "аудіовізуальна освіченість", "аудіовізуальна грамотність", "аудіовізуальна компетенція". Сьогоднішнє "подвоєння культурного середовища" переклало людські досягнення з письмового вигляду в аудіовізуальний вираз. Легкість та висока інформаційна ємність, образна чутливість сприйняття, психологічна ємність і раціональність формують певні соціокультурні функції такого продукту. Це здійснює в культурній революції перевагу чуттєвого над інтелектуальним, реалізуючись у специфічний феномен масової культури.

При своїй пристосованості до об'єктивного і точного відтворення фактів, аудіовізуальна культура здатна ускладнювати культурно-комунікативні ситуації за рахунок збільшення можливостей аудіовізуальної комунікації, змінити вигляд культури у зв'язку із зміною співвідношення видів аудіовізуальної культури. Її відображувальні властивості виявляються найбільш дзеркальними, що підкреслює її актуальність. Це сприяє швидкій підготовці людини до сприйняття і обробки великих обсягів інформації, оволодіння методикою сучасної технології.

Але такі трансформації породжують пізнання багатьох інших інституційних понять, серед них часто з наповненням негативізмом. Йдеться про появу поняття "насилля суб'єкта". Ця синтетична концепція є однією з трансформаційних у понятті сучасного соціокультурного феномена.

Базовими поняттями категорій "насилля суб'єкта" є два нерівнозначних поняття "насилля" та "суб'єкт", що складаються з двох самостійних понять. Вони взаємодіють між собою. Поняття може претендувати на означеність влади з державною монополією на насилля, обмеження життя людей фізичним знищенням, може бути викликаним несправедливими соціальними системами, призвести до пригноблення опонента, сприяти формуванню "культури безкарності".

Своїм першоджерелом, як багатозначне поняття, "насилля" в аудіовізуальних ЗМІ завдячує своїм кореням у поняттях "культура війни". Увібравши в себе увесь суперечливий досвід людства, його перетворювальні уроки вона вже не є однозначно протилежною категорією до "категорії миру". Діалектика суперечливого, перехід однієї якості в іншу, динаміка багатоаспектного – таким є її філософсько-концептуальний вимір. Формування понятійного апарату, специфіки сучасної цивілізації, аналіз світоглядних проблем війни, критичний розгляд її інтерпретацій... Все це сприяло запровадженню, а згодом і масовому засиллю соціального конфлікту у ЗМІ. Метод його розв'язання є суперечливим і складним, але якщо вимір "культура війни" формує цінності як зі знаком "плюс" (героїзм, хоробрість, сміливість, патріотизм), так і з "мінусами" (жорстокість), то поняття "насилля" (чи "насилля і суб'єкт") у ЗМІ – поняття односторонньо "мінусове". Моніторинг ЗМІ не приховує зло і загарбництво як акцію. Соціально-психологічні і соціально-етичні аспекти цих односторонніх "мінусів" формують екранного "героя" з природою агресивного відтінку, мілітаристського духу, стереотипів образу ворога. Ці взаємопоштовхи виявляють у кожній категорії головуючі, превалюючі якості. Але відомо, що розбрат завжди пропагує новітню техніку, а освіченість змінювала самі його віяння впливами інтелектуальних горизонтів.

Концепції "культури війни", опрацьовані ЮНЕСКО в Декларації про культуру миру, Програмі дій у галузі культури миру. Їхня мета – сприяти глобальному рухові на етапі переходу від культури насилля і війни до культури миру. Заклики до ненасилля у третьому тисячолітті здатні формувати цінності миролюбства, миротворчості, толерантності, неагресивності мислення і неагресивності поведінки. Це принципово нове розуміння широти амплітуди миротворчості не лише між державними, а й соціокультурними групами країни з максимальним врахуванням найперше соціокультурних і національних особливостей.

Перебуваючи в рамках людського соціуму, насилля успішно зайняло свою нішу в мас-медійному контенті. Особливо "виграшно" його розміщення виглядає в аудіовізуальній продукції. І не лише за насиченістю "картинки" екрану, а за потужністю цієї форми людської діяльності. На жаль, катарсиси жертвоприношення не стали громадським набутком. Це данина давнини варіантів міфологізації насилля. Однак супроти міфологічного характеру жорстокої "натуралізації агресивності і насильства, сучасність характеризується специфічно людськими проявами жорстокості. Е. Фромм назвав цю ситуацію "людськими страстями" [33, 23], що властиві для соціальної детермінанти людського буття – насилля.

Багатовекторність форм насилля зумовлена багатовекторністю теоретичних підходів до його осмислення. Певну класифікацію насильства пропонує російський вчений Г. І. Козирев: за формами насильницької взаємодії, заподіюваного збитку, за суб'єктами конфліктної ситуації.

Науковці визначають культурне насилля як "аспект культури, що може використовуватися для легалізації насилля в його прямій і структурній формі".

Генеza проблематики насильства чітко відслідковується в аудіовізуальному напрямку сучасного медійного контенту. Історична складова сучасного соціуму, на жаль, беззаперечно надала константне значення відомому філософському висловлюванню Геракліта: "війна – [polemos] – батько всіх, цар усіх: одних вона повідомляє богами, інших – людьми, одних творить рабами, інших – вільними" [32, 202], а за Арістотелем: "Насилля – то примус, а таким є те, що заважає й перешкоджає в чому-небудь, всупереч бажанню необхідності; тому воно й тяжче" [4, 151].

Політичні традиції, зокрема, сприяють переходу монополізації насилля до рівня влади і права. Сучасна теорія насилля зацентрувалася в царині політичної філософії. Світ наче охопила суцільна суспільна домовленість. Філософ Т. Гоббс розмірковує про неможливість мирного людського співіснування в силу існування самої природи воронування. Ця сутність людини закладена самою природою на генетичному, інстинктивному рівні. Така ідея існування людини є її природним правом, стверджував філософ Д. Локк у "Двох трактатах про правління" [9, 263–270].

Автор "Суспільного договору" Ж.-Ж. Руссо теоретизовано обґрунтував громадянське суспільство, зацентрувавшись на юридичних правах особи [23, 85–98].

Вироблені філософами основи юридичного підґрунтя насилля покладені і сьогодні в основу засад конституційного права багатьох суспільних угруповань. І лише І. Кантом було проголошено закономірність вічності миру і створенні на його засадах союзницьких стосунків між людьми та державами. Тут "навіть сама маленька держава могла б очікувати своєї безпеки й права не від своїх власних сил, а винятково від такого великого союзу народів" [6, 285].

Дисонанс звучання ще одного філософа власне урівнює чашу терезів світових постулатів на цю тему. Гегель писав: "війна зберігає здорову моральність народів у їх індиференції стосовно визначеностей, до їхньої звичності й укорінення, подібно тому, як рух вітру охороняє озера від гниття, що загрожує їм при тривалому затишку, так само як народам – тривалий, або, тим більше, вічний мир" [5, 289].

Ж. Сорель в "Міркуваннях про насилля" представляє пролетарське насилля: гуманізм та доброта є заохоченням хитрощів, що панують в ринкових відносинах соціуму.

Сучасність, відображена в мас-медіа і на відео, – сучасне суспільство виокремлює свою сутність насильства. Але насправді традиції – непорушні: змінюється тип злочинців і тип їхніх злочинів. Масово виниклі на хитрощах, вони заслуговують у соціуму більш поблажливого ставлення. Виникає "екранізація" художніх, публіцистичних, документальних творів з чітким засиллям насилля в образах яскравих творчих образів. "Інтелектуальність" такого розгульництва ще не була відомою історії мас-медійності, але вже зазнала свого розгулу у війнах, терактах, соціальних "майданах". Сумний висновок французького історика Ф. Фюре: "Якщо скласти загальний список знаменитих авторів, які в різний час були комуністами або співчували комунізму, були фашистами або співчували фашизму, то ми одержимо теперішній Готський альманах інтелектуальної, наукової та літературної еліти" [25, с. 20].

Повсякденність життя не варто списувати незадоволенням культурою. Сучасність наче сотворила між насилля і його Героя. Його місце більш значуще, аніж місце самого творця життєвих благ. Представники Франкфуртської школи зробили величезний вклад для розвінчування насильницької ідеології. Серед них вже відомі Т. Адорно і його "Дослідження авторитарної особистості" [1], "Одномірна людина" Г. Маркузе [10], "Анатомія деструктивності" Е. Фрома [33].

Так чи інакше, у них звучить схильність пошуку психологічних детермінант, закладених в основи насильства. Стереотипи цинізму, інстинктивність імпульсів на зовнішній світ, надмірне зацікавлення ексцесами... Це ознаки постмодерністського суспільства, що оповите оманами свого насилля. Насилля присутнє репресіями, класовими й етнічними чистками, депортаціями... Постмодернізм засуджує прояви нетерпимості, репресивності: стратегія майстерного викриття різного роду насилля залишається привілейованою дійсністю сучасності.

Осуджування насилля – один із способів боротьби з ним. Але ослабкий в своєму розвитку. Піратські вибухи і викрадення, присутність терактів означає відсутність ідеологічних постулатів, що втратили будь-яку прогнозованість. А ще – втрата жертвних ознак "подвигів", відмінностей між легітимним і нелегітимним. А їхня сукупність складає систему відмінностей. При втраті ознак жертвності проглядається утруднення із регуляцією насильства, що з'являється як грізна стихія, хаотичне начало. Демократія припускає таке начало початком дисгармонії у людських стосунках. А це вже недооцінювання фактору культурного існування суспільства. Довівши процеси уніфікації цього фактору, криза жертвності набуває чималого гігантизму. Така масштабність характерна для глобалізуючого світу. Це і є проблемою людства. Спалах соціальних напруг у своїх першоджерелах функціонує саме там, у цих зруйнованих суспільних структурах соціальної філософії. Вона може хоч би частково конструювати соціальну напругу. Ця необхідність умови існування здорового суспільства пропагується культурологічними мас-медійними контентами. Недетермінованість – руйнівна, детермінованість – не опирається світовим процесам.

Засновник та ідеолог ОС Linux Лінус Торвалдс стверджує, що "технології не змінюють суспільство – це суспільство змінює технології". Окрім "рогу достатку" комунікаційні технології представили суспільству і негативну сторону свого існування. Ризики соціальних катастроф у своєму розвитку стрімко випереджують соціально-культурний розвиток суспільства, який протягом історичного розвитку людства завжди був механізмом стабільності. Поява насилля в інформаційному середовищі сприяє зацікавленості у дослідженнях щодо зміни структурності насилля в глобалізаційних обставинах. Пріоритетність гуманітарної переваги відведе людство від потурань власноруч. Трансформованість в особистісній свідомості, суспільних її проявах виникають через стрімку тенденцію розвинутості комп'ютерних технологій. А вони, в свою чергу, породжують насилля. Віртуальність просторовості комп'ютеризації успішно здійснюється знаковим заміщенням. Технічність виступає тут незамінним однодумцем. "Віртуальність у квадраті" [7] – відмінність віртуальності сьогодення.

Конвергенція урізноманітнення мережі – уніфікований засіб дієвості глобалізаційних процесів. Нівелювання відмінностей створюють стандартизованість подання матеріалів. Парадоксальність індивідуалізованості опосередковується міжособистісними зв'язками. Ізольованість стає не тільки парадоксальним, але й стало традиційним чинником людського життя. Відсутність діалогічності, фрагментарність, нециклічність, часом неможливість зорієнтуватися у потоках різноманітної інформації сприяє втратам справжніх і ціннісних орієнтирів життя. Така "скринька Пандори" стає справжньою пасткою. Пошуки пізнавального та інформативного перестають бути стимулом для соціальних дій: самозадоволення собою і довколишнім середовищем є наслідком спостереження. Це призводить до втрати самоідентичності особи та зумисного нав'язування іншою особою інформативного потоку. Таке насилля веде до обмеження волевиявлення особи.

Науковцями досліджено класифікацію основних видів насилля: дезінформація, диверсифікація суспільної свідомості, психологічний тиск і пропаганда, розповсюдження чуток [15, 32–34]. Поряд із специфічними особливостями – зростанням анонімності, насильницьких текстів, маніпулювання свідомістю, інтернет-ресурс породжує імітування комунікативності своїх основних функцій, породжує нагнітання репресивності, збудження до неадекватних дій. Пошук супротиву, очевидно, неможливо знайти без задіювання людських знань, інтелекту, схильності до аналітики.

Геополітичність взаємин є пошуком нової інформаційної сфери існування. Прагнення людини до комфортності, вигідності коштує дорого. А тому тут можливе застосування певної силової активності. Комунікаційний контент модифікує світові процеси. Зброя поінформованості залишається особливо актуальною, але найважливіше – нічим незамінною. Інформаційний тероризм у розумінні кібер-тероризму як своєрідний вид насилля особливо загрозливий світові. Шпигунство і хакерство, ризики онлайну, озброєність соціальних "інженерів" стали транснаціональними "коридорами" кібер-злочинців [12, 34–52].

Лише національний і світовий рівень тривоги сприятиме створенню системних заходів боротьби з комп'ютерною злочинністю.

З огляду на ці міркування залишається зрозуміти інформаційну травму як теорію підґрунтя постсучасної комунікативної ситуативності у світі.

Поняття відповідальності людства за прямі і побічні колективні дії – поняття і завдання планетарного масштабу. Ситуація людини у світі завжди поставала перед людством як етична проблема. Конституативно власне Біблія прочитує гріхопадіння першої людини: це стало початком виміру добра і зла. Кант у статті "Здогадний початок людської історії" цю міфічну подію еволюціонує як "перехід від простоти суто тваринного стану до стану людства, від опіки в колісці інстинктів до керування розумом, або, інакше кажучи, від природної опіки до стану свободи" [3, с. 115]. Людство порушило органічність умови між баченням світу згідно свого досвіду і світом наслідків власної дієвості. А тому можливість її контрольованості ослабла, як і етична усвідомленість гріха.

Знаряддя праці і сама праця (за міфологізацією) стали атрибутами совісності через поняття примирнення, спокути. Але на сучасну технічну грамотність та індустріальний прогрес такі фактори торкаються на емоційному, особистісно чуттєвому рівні. Кризовість ситуації людства, найперше, спирається на етичну кризу людства. Практичний розум зобов'язаний пояснити Homo sapiens'у появу прірви між ним і національностями сучасного індустріально-технічного людського життя. Ця неситуативна ситуація є показовою з огляду на існування і показовість всезагальної проблематичності людської кризи.

Вчені дедалі більше замислюються про необхідність виведення вселюдських постулатів етичної відповідальності, загальних засад повинності буття. Це сприятиме аргументації ситуативності людини, сутності більш глибокого визначення обов'язковості у всьому. На шляху досягнення консенсусу у комунікативному дискурсі заперечених соціокультурними нормативами норм, що не є корисними для етичного релятивізму. Чимало окремих норм передумовлюються засадами етичних основонорм, які необхідні для сприйняття і використання усіма, хто філософськи роздумує з цього приводу. Комунікаційна громада сприймає аргументованість як рівноправність навіть у розбіжності принципності думок. Але ситуативною нормою стає аргументованість консенсусу. Це ідеальний варіант обґрунтування тієї проблематики, що засадничо опирається на норми. Дискурсивність на основі дотримувannya його правил є чинниками судження навіть тих теорій, що торкаються недискурсивних проблематичностей. "Логос" постає у світі як методика основонорми етичних засад, істинності, що підпорядковується часу. Адже фактор розуму (за Кантом) є єдністю практичного і теоретичного розуму.

Література

1. Адорно Т. Исследования авторитарной личности / Теодор Адорно. – М. : Серебряные нити, 2001. – 416 с.
2. Андерсон Б. Уявлені спільноти : Міркування щодо походження й поширення націоналізму / Б. Андерсон ; [пер. з англ. В. Морозова]. – К. : Критика, 2001.
3. Апель К.-О. Дискурс і відповідальність : проблема переходу до постконвенціональної моралі / Карл-Отто Апель ; [пер. з нім. В. Купліна]. – К. : Дух і Літера, 2009. – 430 с. (Сучасна гуманітарна бібліотека)
4. Аристотель. Сочинения : [в 4 томах]. – М. : Мысль, 1975. – Т. 1. – 550 с.
5. Гегель Г. В. Философия права / Г. В. Гегель. – М. : Мысль, 1990. – 524 с.
6. Кант И. К вечному миру / И. Кант // Сочинения : [в 6 томах]. – М., 1966. – Т. 6. – С. 257–309.
7. Компьютерная преступность : новые возможности : [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.cybercrime.report.ru>
8. Кургинян С. Седьмой сценарий. Часть 2 : После путча / Сергей Кургинян. – М. : Экспериментальный творческий центр, 1992. – С. 141.
9. Локк Д. Два трактата о правлении / Д. Локк // Сочинения : [в 3 томах]. – М. : Мысль, 1988. – Т. 3. – 670 с. (С. 263–270.)
10. Маркузе Г. Эрос и цивилизация. Одномерный человек : Исследования идеологии развитого индустриального общества / Г. Маркузе. – М. : АСТ, 2003. – 526 с.
11. Михайлин И. Л. Основы журналистики : підручник / И. Л. Михайлин. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 496 с.
12. Михайлов В. А. Особенности развития информационно-коммуникативной среды современного общества / В. А. Михайлов, С. В. Михайлов // Актуальные проблемы теории коммуникации : сборник научных трудов. – СПб : Изд-во СПб ГУ, 2004. – С. 34–52.
13. Новейшие течения и проблемы философии в ФРГ / [под ред. Григоряна Б. Т.]. – М. : Наука, 1978. – 368 с.
14. Пассмор Дж. Сто лет философии / Дж. Пассмор. – М. : Прогресс-Традиция, 1998. – 496 с.
15. Петрик В. М. Сучасні технології та засоби маніпулювання свідомістю, ведення інформаційних війн і спеціальних інформаційних операцій / В. М. Петрик, О. А. Штоквиш, В. І. Полевий. – К. : Росава, 2006. – 208 с.
16. Пітерзе Я. Н. Глобалізація як гібридизація / Ян Недервеєн Пітерзе // Глобальні модерності [за ред. Майка Фезерстоуна, Скота Леша та Роланда Робертсона]. – К. : Ніка-Центр, 2013. – 399 с.
17. Победа Н. А. Социология культуры / Н. А. Победа. – Одесса : Астропринт, 1997. – 224 с.
18. Погорілий О. І. Читаючи Вебера / О. І. Погорілий // Соціологія загальноісторичні аналізи. Політика. – К. : Основи, 1998. – С. 479–496.
19. Подорога В. Выражение и смысл / В. Подорога. – М. : Ad Marginem, 1995. – 432 с.
20. Попович М. В. Рациональність і виміри людського буття / М. В. Попович. – К. : Сфера, 1997. – 292 с.
21. Робертсон Р. Globalization. Social Theory and Global Culture / Роланд Робертсон // Глобальні модерності [за ред. Майка Фезерстоуна, Скота Леша та Роланда Робертсона]. – К. : Ніка-Центр, 2013. – 399 с.
22. Розлогов К. Е. Мистецтво екрана : проблеми виразності / К. Е. Розлогов. – М., 1982.
23. Руссо Ж.-Ж. Об общественном договоре. Трактаты / Жан-Жак Руссо. – М. : Канон-Пресс, 2000. – 544 с. (С. 85–98.)
24. Силачев Д. А. Семиотика и искусство : анализ западных концепций / Д. А. Силачев. – М. : Знание, 1991. – 64 с.
25. Сорель Ж. Размышления о насилии / Ж. Сорель. – М. : Польза, 1907. – 225 с.

26. Социальная философия Франкфуртской школы / [Фоглер Я. Г., Ойзерман Т. И. и др.] ; под ред. Бессонова Б. Н., Нарского И. С., Яковлева М. В. – М. : Мысль ; Прага : Свобода, 1978. – 357 с.
27. Табачковський В. Г. Людина – екзистенція – історія / В. Г. Табачковський. – К., 1996. – 80 с.
28. Томпсон Е. Народна Європа? Соціальні аспекти європейської інтеграції / Е. Томпсон // Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика : Хрестоматія з сучасної зарубіжної соціології регіонів [укл. Кононов І. Ф. ; наук. ред. Бородачов В. П., Топольський Д. М.]. – Луганськ : Альма матер – Знання, 2002. – 430 с.
29. Уолцер М. Компанія критиків : соціальна критика і політичні пристрастия ХХ століття / М. Уолцер. – М. : Ідея-Прес, Дом інтелектуальної книги, 1999. – 360 с.
30. Фарман І. П. Соціокультурні проекти Ю. Хабермаса / І. П. Фарман. – М. : Наука, 1999. – 188 с.
31. Федякин І. А. Общественное сознание и массовая коммуникация в буржуазном обществе / И. А. Федякин. – М. : Наука, 1988. – 216 с.
32. Фрагменти раних грецьких філософів. – М. : Наука, 1989. – 576 с.
33. Фромм Е. Анатомія людської деструктивності / Е. Фромм. – М. : АСТ, 2006. – 635 с.
34. Хабермас Ю. Моральне свідомство і комунікативне діяння / Ю. Хабермас. – СПб. : Наука, 2000. – 280 с.
35. Хиггинс Р. Сьомий ворог. Людський фактор в глобальному кризисі / Р. Хиггинс // Глобальні проблеми і загальнолюдські цінності. – М. : Прогрес, 1990. – С. 26–27.
36. Хоменко В. М. Цивілізація і особа : соціальні стратегії глобалізації / В. М. Хоменко. – К. : Центр гуманітарної освіти НАН України, 2001. – 165 с.
37. Хоркхаймер М. Діалектика просвіщення / М. Хоркхаймер, Т. В. Адорно. – (М. : Медіум) СПб. : Ювента, 1997. – 311 с.
38. Чуровська-Кандиба І. Вернісаж нарисів глобалізації в українському соціальному дискурсі / Ірина Чуровська-Кандиба // Глобальні модерності [за ред. Майка Фезерстоуна, Скота Леша та Роланда Робертсона]. – К. : Ніка-Центр, 2013. – 399 с.
39. Шацкий Е. Утопія і традиція / Е. Шацкий. – М. : Прогрес, 1990. – 456 с.
40. Ferguson M. The mythology about globalization / M. Ferguson // European Journal of Communication. – № 7.
41. Hall S. The local and the global : globalization and ethnicity / S. Hall // Culture, Globalization and the World-System [ed. A. D. King]. – London : Macmillan.

References

1. Adorno T. Issledovaniya avtoritarnoy lichnosti / Teodor Adorno. – М. : Serebryanye niti, 2001. – 416 s.
2. Anderson B. Uivleni spilnoty : Mirkuvannya shchodo pokhodzhennia y poshyrennia natsionalizmu / B. Anderson ; [per. z anhl. V. Morozova]. – К. : Krytyka, 2001.
3. Apel K.-O. Dyskurs i vidpovidalnist : problema perekhodu do postkonventsionalnoi morali / Karl-Otto Apel ; [per. z nim. V. Kuplina]. – К. : Dukh i Litera, 2009. – 430 s. (Suchasna humanitarna biblioteka)
4. Aristotel'. Sochineniya : [v 4 tomakh]. – М. : Mysl', 1975. – Т. 1. – 550 s.
5. Gegel' G. V. Filosofiya prava / G. V. Gegel'. – М. : Mysl', 1990. – 524 s.
6. Kant I. K vechnomu miru / I. Kant // Sochineniya : [v 6 tomakh]. – М., 1966. – Т. 6. – С. 257–309.
7. Komp'yuternaya prestupnost' : novye vozmozhnosti : [Elektronnyy resurs]. – Rezhim dostupa : <http://www.cybercrime.report.ru>
8. Kurginyan S. Sed'moy stsenariy. Chast' 2 : Posle putcha / Sergey Kurginyan. – М. : Eksperimental'nyy tvorcheskiy tsentr, 1992. – С. 141.
9. Lokk D. Dva traktaty o pravlenii / D. Lokk // Sochineniya : [v 3 tomakh]. – М. : Mysl', 1988. – Т. 3. – 670 s. (S. 263–270.)
10. Markuze G. Eros i tsivilizatsiya. Odnomernyy chelovek : Issledovaniya ideologii razvitogo industrial'nogo obshchestva / G. Markuze. – М. : AST, 2003. – 526 s.
11. Mykhailyn I. L. Osnovy zhurnalistyky : pidruchnyk / I. L. Mykhailyn. – К. : Tsentр uchbovoi literatury, 2011. – 496 s.
12. Mikhaylov V. A. Osobennosti razvitiya informatsionno-kommunikativnoy sredy sovremennogo obshchestva / V. A. Mikhaylov, S. V. Mikhaylov // Aktual'nye problemy teorii kommunikatsii : sbornik nauchnykh trudov. – SPb : Izd-vo SPb GU, 2004. – С. 34–52.
13. Noveyshie tehnologii i problemy filosofii v FRG / [pod red. Grigoryana B. T.]. – М. : Nauka, 1978. – 368 s.
14. Passmor Dzh. Sto let filosofii / Dzh. Passmor. – М. : Progress-Traditsiya, 1998. – 496 s.
15. Petryk V. M. Suchasni tekhnologii ta zasoby manipuliuvannya svidomistiu, vedennia informatsiinykh viin i spetsialnykh informatsiinykh operatsii / V. M. Petryk, O. A. Shtokvysh, V. I. Polevyi. – К. : Rosava, 2006. – 208 s.
16. Piterze Ya. N. Hlobalizatsiia yak hibrydzatsiia / Yan Nederveien Piterze // Hlobalni modernosti [za red. Maika Fezerstouna, Skota Leshy ta Rolanda Robertsona]. – К. : Nika-Tsentр, 2013. – 399 s.
17. Pobeda N. A. Sotsiologiya kul'tury / N. A. Pobeda. – Odessa : Astroprint, 1997. – 224 s.
18. Pohorilyi O. I. Chytaiuchy Vebera / O. I. Pohorilyi // Sotsiologhiia zahalnoistorychni analizi. Polityka. – К. : Osnovy, 1998. – С. 479–496.
19. Podoroga V. Vyrashenie i smysl / V. Podoroga. – М. : Ad Marginem, 1995. – 432 s.
20. Popovych M. V. Ratsionalnist i vymiry liudskoho buttia / M. V. Popovych. – К. : Sfera, 1997. – 292 s.

21. Robertson R. Globalization. Social Theory and Global Culture / Roland Robertson // Hlobalni modernosti [za red. Maika Fezerstouna, Skota Lesha ta Rolanda Robertsona]. – K. : Nika-Tsentr, 2013. – 399 s.
22. Rozlohov K. E. Mystetstvo ekrana : problemy vyraznosti / K. E. Rozlohov. – M., 1982.
23. Russo Zh.-Zh. Ob obshchestvennom dogovore. Traktaty / Zhan-Zhak Russo. – M. : Kanon-Press, 2000. – 544 s. (S. 85–98.)
24. Silachev D. A. Semiotika i iskusstvo : analiz zapadnykh kontseptsiy / D. A. Silachev. – M. : Znanie, 1991. – 64 s.
25. Sorel' Zh. Razmyshleniya o nasilii / Zh. Sorel'. – M. : Pol'za, 1907. – 225 s.
26. Sotsial'naya filosofiya Frankfurtskoy shkoly / [Fogler Ya. G., Oyzerman T. I. i dr.] ; pod red. Bessonova B. N., Narskogo I. S., Yakovleva M. V. – M. : Mysl' ; Praga : Svoboda, 1978. – 357 s.
27. Tabachkovskiy V. H. Liudyna – ekzystentsiia – istoriia / V. H. Tabachkovskiy. – K., 1996. – 80 s.
28. Tompson E. Narodna Yevropa? Sotsialni aspekty yevropeiskoi intehratsii / E. Tompson // Hlobalizatsiia. Rehionalizatsiia. Rehionalna polityka : Khrestomatiiia z suchasnoi zarubizhnoi sotsiologii rehioniv [ukl. Kononov I. F. ; nauk. red. Borodachov V. P., Topolskov D. M.]. – Luhansk : Alma mater – Znannia, 2002. – 430 s.
29. Uoltser M. Kompaniya kritikov : sotsial'naya kritika i politicheskie pristrastiya KhKh veka / M. Uoltser. – M. : Ideya-Press, Dom intelektual'noy knigi, 1999. – 360 s.
30. Farman I. P. Sotsiokul'turnye proekty Yu. Khabermasa / I. P. Farman. – M. : Nauka, 1999. – 188 s.
31. Fedyakin I. A. Obshchestvennoe soznanie i massovaya kommunikatsiya v burzhuaznom obshchestve / I. A. Fedyakin. – M. : Nauka, 1988. – 216 s.
32. Fragmenty rannikh grecheskikh filosofov. – M. : Nauka, 1989. – 576 s.
33. Fromm E. Anatomiya chelovecheskoy destruktivnosti / E. Fromm. – M. : AST, 2006. – 635 s.
34. Khabermas Yu. Moral'noe soznanie i kommunikativnoe deystvie / Yu. Khabermas. – SPb. : Nauka, 2000. – 280 s.
35. Khiggins R. Sed'moy vrag. Chelovecheskiy faktor v global'nom krizise / R. Khiggins // Global'nye problemy i obshchechelovecheskie tsennosti. – M. : Progress, 1990. – S. 26–27.
36. Khomenko V. M. Tsyvilizatsiia i osoba : sotsialni stratehii hlobalizatsii / V. M. Khomenko. – K. : Tsentr humanitarnoi osvity NAN Ukrainy, 2001. – 165 s.
37. Khorkkhaymer M. Dialektika prosveshcheniya / M. Khorkkhaymer, T. V. Adorno. – (M. : Medium) SPb. : Yuventa, 1997. – 311 s.
38. Churovska-Kandyba I. Vernisazh narysiv hlobalizatsii v ukrainskomu sotsialnomu dyskursi / Iryna Churovska-Kandyba // Hlobalni modernosti [za red. Maika Fezerstouna, Skota Lesha ta Rolanda Robertsona]. – K. : Nika-Tsentr, 2013. – 399 s.
39. Shatskiy E. Utopiya i traditsiya / E. Shatskiy. – M. : Progress, 1990. – 456 s.
40. Ferguson M. The mythology about globalization / M. Ferguson // European Journal of Communication. – № 7.
41. Hall S. The local and the global : globalization and ethnicity / S. Hall // Culture, Globalization and the World-System [ed. A. D. King]. – London : Macmillan.

Скорик А.Я. Насилие и масс-медийный контент

В статье анализируется понятие "насилие" в масс-медийном контексте, что однозначно указывает на его позиционирование как категории, противоположной "культуре мира".

Ключевые слова: культура мира, насилие, аудиовизуализация, масс-медиа, диалектика, динамика, мониторинг.

Skoryk A. Violence and mass media Content

His primary source, as a multimeaning word, term " violence" owes its roots in the audio – visual media from the definition of "culture war." Incorporating all the contradictory experience of mankind, its transformative lessons, it is no longer uniquely opposite category to the "culture of peace". Its philosophical and conceptual dimension is contradictory dialectic, the transition from one quality to another, the dynamics of many aspects. Socio-psychological and socio- ethical aspects of these unilateral form cons screen "hero" with the aggressive nature, militaristic spirit, stereotyped image of the enemy.

Concept of "culture war" was created with UNESCO Declaration on the culture of peace, the Programme of Action in the field of culture of peace. Their aim – to promote a global movement of transition from a culture of war and violence to a culture of peace. Calls to non-violence in the third millennium able to generate values such as peacefulness, peace, tolerance, non- aggressive thinking and non-aggressive behavior. This new understanding of latitude amplitude of peacekeeping, not only between the public, but also socio-cultural group of countries with the highest regard first of all cultural and national characteristics.

Staying within the human society, violence successfully took its place in the mass media content. Especially the "winner" of its location appears in audiovisual production. And not only the saturation of "pictures" on the screen, and the power of this form of human activity. Unfortunately, catharsis did not sacrifice public acquisition. It is a tribute to old versions mythologizing violence. However, against the fierce mythological character "naturalization of aggression and violence", modernity is characterized by specific manifestations of human cruelty. Erich Fromm called this situation "human passions", which are inherent to the social determinants of human being – violence.

Multidirectional forms of violence caused by multitheoretical approaches to its understanding. There was some violence classification offered by Russian scientist G. Kozyrev: on violent forms of interaction, created loss, conflict subjects.

Scientists identify as cultural violence "aspect of culture that can be used to legalize violence in its direct and structural forms".

The genesis of the problems of violence clearly traced in the direction of contemporary audiovisual media content. The historical part of modern society, unfortunately, undoubtedly provided a constant value known as philosophical statements of Heraklit: "War – [polemos] – the father of all, the king of all: some it makes the gods, others – people, creates some slaves and some free ones", and according to Aristotle: "The violence is a coercion, and this is something that hinders and interferes in anything contrary to the wishes of necessity, so it is also harder". Political traditions, in particular, facilitate the transition to the monopolization of violence from government and law. The modern theory of violence makes an emphasis in the field of political philosophy. The world has embraced as a solid social arrangement. The philosopher Hobbes talks about the impossibility of peaceful coexistence of human existence by virtue of the nature of enmity to one another. This essence of human nature itself lies at the genetic, instinctive level. The idea that human existence is its natural law philosopher John Locke argued in "Two treatises of government".

By "social contract" J. J. Rousseau theoretically grounded civil society, making an emphasis on the legal rights of the individual.

Made by legal philosophers the foundation of violence laid today as the basis of the constitutional rights of many social groups. Only Kant was proclaimed the eternal law of peace and creation on the basis of its allied relations between people and nations. Here, "even the smallest state could expect their security and rights not from their own forces, but only from a great union of peoples".

Dissonant sound of another philosopher actually equates the balance of world postulates on this topic: Hegel wrote: "The war keeps healthy morality of the people in relation to their indifferent certainty to their familiarity and rooting, just as the motion of the wind prevents the lake from the decay that threatens them with long-term comfort, as well as people – long, or, worse, eternal peace".

J. Sorel in "Reflections on Violence" talks about proletarian violence: humanity and kindness is the promotion gimmicks that dominate market relations in society.

Today, as reflected in the media and on video – modern society distinguishes its violence essence. But in fact the traditions are immutable: change only the type of offenders and their type of crime. Mass encountered in craftiness, they deserve in society more forgiving attitude. There is "a film adaptation of " artistic, journalistic, documentary works with a clear preponderance of violence in the images of intense creative images. Such "intellectuality" of the criminality was not yet known in the history of mass media, but now is widely seen in wars, terrorist attacks, social "squares". The sad conclusion of F. Furet, french historian: " If you add up the total list of famous authors who at different times were communists or sympathized with communism were the nazis or sympathized with fascism, then we get the current Gotha almanac of intellectual, scientific and literary elite".

Everyday life is not worth to deduct to the dissatisfaction of culture. The new phenomenon is that modernity created between violence its hero.

Key words: culture of peace, violence, audiovisualisation, media, dialectics, dynamics, monitoring.

УДК 130.2: (477)

Сугрובה Юлія Юріївна
кандидат філософських наук, доцент

АКТУАЛЬНІСТЬ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ У СУЧАСНОМУ МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Стаття присвячена аналізу народної творчості, яка виступає не тільки механізмом спадковості з відтворення і трансляції традицій, а й механізмом функціонування соціокультурних відносин, що реалізуються в різноманітних формах соціокультурної комунікації, інтеграції, соціалізації, соціокультурної активності, взаємодії індивідів та груп. Аналіз соціологічного дослідження серед слов'янських і тюркських респондентів зумовлює необхідність формування нового ставлення людини до народної творчості через збагачення її новими формами й змістом.

Ключові слова: народна творчість, традиція, інтеграція, міжкультурний простір.

У сучасних умовах глобалізації і тотального панування культури масового споживання зростає роль народної культури як підсистеми культури, що стабілізує суспільство. Багатоетнічні спільноти, групи переживають процес активізації традиційних форм народної творчості, що дають змогу відродити, зберегти й транслувати смислоутворювальні принципи функціонування національної культури. Також народна творчість набуває величезного значення для збереження культурного різноманіття світу. Актуальність дослідження посилюється тим, що специфіка культурологічної проблематики дослідження народної творчості визначається розумінням прихованих у ній механізмів функціонування соціокультурних відносин, які реалізуються в різноманітних формах соціальної комунікації, інтеграції, культуротворчої